

Modell för fastställande av kontrollfrekvens vid slakterier och vilthanteringsanläggningar

Modellen för fastställande av kontrollfrekvens vid slakterier och vilthanteringsanläggningar omfattar livsmedelskontroll vid slakteri och vilthanteringsanläggningar, djurskyddskontroller och kontroll av animaliska biprodukter.

Innehåll

1. Sammanfattning	4
2. Beskrivning	5
2.1. Bakgrund	5
2.2. Utgångspunkter	6
2.3. Omfattning samt berörda företag och aktörer	7
2.4. Riskklassning av integrerade verksamheter omfattas inte av remissen.....	7
2.5. Modellens delar	8
2.5.1 Modellens uppbyggnad.....	10
2.5.2 Riktvärden för kontroll	11
2.5.3 Vad ingår i en kontroll?	12
2.5.4 Reducering av kontrollfrekvens.....	14
2.5.5 Justering av kontrollfrekvens.....	15
3. Beräkning av kontrollfrekvens.....	16
3.1 Kontrollfrekvens för livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggning	16
3.1.1 Poäng och tabeller för riskklassning.....	17
3.1.2 Beräkningsexempel.....	19

3.2 Kontrollfrekvenser för djurskyddskontroll på slakteri	21
3.2.1 Poäng och tabeller för riskklassning	21
3.2.2 Beräkningsexempel.....	23
3.3 Kontrollfrekvenser för kontroll av ABP.....	24
3.3.1 Poäng och tabeller för riskklassning på slakt och vilthantering	24
3.3.2 Beräkningsexempel på slakt och vilthantering	26
3.3.3 Poäng och tabeller för riskklassning på integrerad styckningsverksamhet	27
3.3.4 Beräkningsexempel på integrerad styckningsverksamhet	28
3.4 Exempel på summering av årlig kontroll	29
3.4.1 Exempel - slakteri omfattning stor.....	29
3.4.2 Exempel - slakteri omfattning mini	30
3.4.3 Exempel - vilthanteringsanläggning omfattning mikro	31
4. Alternativa lösningar och effekter av att inte införa förslaget	32
5. Bedömning om riskklassningen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	33
6. Tidsplan.....	33
7. Konsekvenser för företag	33
7.1 Kostnader för företag som omfattas	33
7.1.1 Kostnader för djurskyddskontroller	34
7.1.2 Administrativa kostnader	34
7.1.3 Övriga kostnader.....	35
7.2 Omklassning till ny riskklassningsmodell.....	35
7.3 God efterlevnad	35
8. Påverkan på konkurrensförhållandena för företagen	36
9. Beskrivning om särskild hänsyn tas för små företag	36
10. Påverkan för konsumenter.....	37
11. Effekter för kontrollmyndigheter	37
11.1 Livsmedelsverket.....	37
11.2 Jordbruksverket	38

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

11.3 Kommuner.....	38
11.4 Länsstyrelser.....	38

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

1. Sammanfattning

Livsmedelsverket fick i 2017 års regleringsbrev ett uppdrag av regeringen att göra en översyn av den nuvarande riskklassningsmodellen och vid behov justera den. En modell, "Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll", har beslutats. Denna modell omfattar inte Livsmedelsverkets offentliga kontroll av aktiviteterna slakt och vilthantering. Däremot omfattar den offentlig kontroll av s.k. integrerade verksamheter som förekommer på dessa anläggningar, exempelvis styckning, malning, köttberedning och produktion av köttprodukter.

På grund av att den kontroll som utförs på slakterier och vilthanteringsanläggningar inte omfattas av den fastställda modellen behövs en ytterligare riskklassningsmodell som är uppbyggd på samma sätt men som omfattar livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggningar samt djurskyddskontroll på slakteri och ABP-kontroll. Denna remiss avser riskklassning av aktiviteterna livsmedelskontroll, djurskyddskontroller och kontroll av animaliska biprodukter på slakteri och vilthanteringsanläggningar.

Information om den föreslagna modellen för fastställande av kontrollfrekvens vid slakterier och vilthanteringsanläggningar skickades ut till alla godkända slakterier och vilthanteringsanläggningar under sommaren 2022. I månadsskiftet maj-juni informerades även företag och branschföreträdare om förslaget under dialogmöten.

Den redan beslutade modellen "Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll" innebär en något minskad kontroll i sista led och ökad kontroll för vissa verksamheter i tidigare led. Syftet är att få kontrollen mer effektiv och mer ändamålsenlig. Fler problem kan förhoppningsvis upptäckas tidigare i livsmedelskedjan vilket gör större nytta för både företag och ett större antal slutkonsumenter. En pilotstudie som genomfördes i maj till juni 2023 tyder också på att antalet kontrolltimmar för livsmedelskontroller på slakteri och vilthanteringsanläggningar, samt kontroll av animaliska biprodukter, ökar något jämfört med nuvarande riskklassningsmodell. Om den enskilda anläggningen får mer eller mindre kontroll än tidigare beror främst på vilken typ av verksamhet som bedrivs. Slakterier och vilthanteringsanläggningar som har många processer, djurslag och metoder i sitt godkännande tenderar att få mer kontroll än de har i nuvarande riskklassningsmodell. Omvänt så kommer många av de slakterier som har få

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

djurslag, processer och metoder i sitt godkännande att få mindre kontroll än idag. Dessutom påverkas mängden kontroll av om företaget är tredjepartscertifierad och om företaget tidigare haft god regelefterlevnad. I modellen finns det möjlighet att få reduktion av kontrollfrekvens för tredjepartscertifiering och god regelefterlevnad. Modellen ger också möjlighet att i undantagsfall justera kontrollfrekvensen där Livsmedelsverket gör bedömningen att den inte motsvarar kontrollbehovet. Hur kontrollfrekvensen räknas ut förklaras i avsnitt 3. Om den totala tiden för kontroll ökar eller minskar beror även på i hur stor utsträckning lokala förutsättningar möjliggör kontroll under ordinarie bemanningstid.

2. Beskrivning

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar bygger på samma grundstruktur och principer som ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll” som redan är beslutad. Modellens delar beskrivs nedan under avsnitt 2.5.

2.1. Bakgrund

Livsmedelsverket fick, i regleringsbrevet för myndigheten 2017, uppdrag att genomföra en översyn av riskklassningsmodellen och vid behov justera den. Vid justering skulle syftet vara att öka förståelsen för den livsmedelskontroll som kontrollmyndigheterna ska utföra och avgifterna kopplade till denna kontroll samt att skapa förutsättningar för en mer enhetlig tillämpning av modellen. I detta arbete skulle Livsmedelsverket beakta Statskontorets rapport 2015:17 och remissinstansernas synpunkter på rapporten¹.

Livsmedelsverkets arbete redogjordes i rapporten ”Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll”². I rapporten ingick ett första förslag på en ny modell för riskklassning av anläggningar i leden efter primärproduktion. Rapporten remitterades under sommaren 2018 och remissvaren sammanställdes och presenterades för Näringsdepartementet under hösten 2018.

Senare startades ett arbete med att ta fram en riskklassningsmodell. ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll” remitterades 2021 och 2022 efter ändring. Modellen har, efter ändringar baserat på det som inkommit i remissvaren, fastställts. Modellen bygger på att genom att minska kontrollen i sista led något, och öka den för vissa verksamheter i tidigare led kan kontrollen bli mer effektiv och mer ändamålsenlig.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Fler problem kan förhoppningsvis upptäckas tidigare i livsmedelskedjan vilket gör större nytta för både företag och ett större antal slutkonsumenter.

”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll” omfattar inte Livsmedelsverkets offentliga kontroll av aktiviteterna slakt och vilthantering. Däremot omfattar den offentlig kontroll av s.k. integrerade verksamheter som förekommer på dessa anläggningar. I begreppet integrerade verksamheter omfattas livsmedelsverksamhet som sker i ledet efter slakt. Exempel på sådana verksamheter är butik, styckning, malning, tillverkning av charkuterier, infrysning och transport.

På grund av att den kontroll som utförs på slakterier och vilthanteringsanläggningar inte omfattas av den fastställda modellen behövs en ytterligare riskklassningsmodell som är uppbyggd på samma sätt men som omfattar livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggningar samt djurskyddskontroll på slakteri och ABP-kontroll.

2.2. Utgångspunkter

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar ska användas för att beräkna en verksamhets kontrollbehov och ger ett utfall i en så kallad kontrollfrekvens, det vill säga hur ofta ordinarie planerad kontroll ska utföras i en verksamhet. Modellen är ett verktyg för att planera den regelbundna riskklassade kontrollen som ska utföras på de verksamheter modellen omfattar. Modellen ger också livsmedelsföretagaren en möjlighet att få en uppfattning av hur ofta kontroll av efterlevnad av livsmedelslagstiftningen, djurskyddslagstiftningen och ABP-lagstiftningen kommer att ske.

Kontrollfrekvensen anges som det antal kontrolltillfällen per fem år som en verksamhet ska tilldelas och fastställs utifrån verksamhetens

- inriktning,
- omfattning och
- aktiviteter.

Modellen omfattar bara offentliga kontroller av aktörer (livsmedelsföretagare) efterlever lagstiftningen. Kontroller av djur och varor, till exempel besiktning före och efter slakt och t.ex. provtagning som är direkt kopplade till dessa kontroller, omfattas inte av modellen.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

2.3. Omfattning samt berörda företag och aktörer

Föreslagen modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar omfattar den regelbundna riskbaserade offentliga kontroll som utförs med stöd av artikel 9.1 och 9.2 i förordning (EU) 2017/625 och omfattar offentlig kontroll som omfattas av 23 § första stycket punkt 1 livsmedelsförordningen (2006:813).

Den omfattar även den djurskyddskontroll på slakteri som utförs med stöd av 9 § i djurskyddsförordningen (2019:66) och den kontroll av animaliska biprodukter som utförs med stöd av 13 § i ABP förordningen (2006:814).

Modellen omfattar därför:

- Livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggningar.
- Djurskyddskontroll på slakteri.
- Kontroll av animaliska biprodukter (ABP) på slakteri och vilthanteringsanläggningar.

Därmed berör remissen de cirka 200 slakterier och vilthanteringsanläggningar som står under Livsmedelsverkets kontroll.

2.4. Riskklassning av integrerade verksamheter omfattas inte av remissen.

De så kallade integrerade verksamheter som bedrivs vid slakterier och vilthanteringsanläggningar omfattas inte av denna remiss med undantag för ABP-kontroll vid integrerade styckningsanläggningar. De integrerade verksamheterna omfattas av "Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll", som tidigare beslutats och varit ute på remiss (diarienummer 2020/01137).

I föreskrifterna för "Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll" står det:

2§ *Dessa föreskrifter ska inte tillämpas på*

- *Livsmedelsverkets offentliga kontroll av aktiviteterna slakt och vilthantering vid anläggningar som är godkända enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung,*

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

- *Livsmedelsverkets stickprovsundersökningar enligt 18 a § livsmedelsförordningen, och*
- *offentlig kontroll enligt förordningen (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel.*

I konsekvensanalysen för ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad offentlig kontroll” angavs följande:

Från tillämpningsområdet undantas vidare Livsmedelsverkets offentliga kontroll av aktiviteterna slakt och vilthantering vid anläggningar som är godkända enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung. Däremot omfattar föreskrifterna offentlig kontroll av s.k. integrerade verksamheter som förekommer på dessa anläggningar, exempelvis styckning, malning, köttberedning och produktion av köttprodukter.

Noteras bör att Livsmedelsverket inte har föreskriftsrätt om hur offentlig kontroll av t.ex. animaliska biprodukter (ABP) och djurskydd ska bedrivas.

Undantas görs även de stickprovsundersökningar som Livsmedelsverket utför med stöd av 18 a § livsmedelsförordningen, offentlig kontroll enligt förordningen (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel samt offentlig kontroll av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Livsmedelsverkets offentliga kontroll av aktiviteterna slakt och vilthantering undantas med anledning av att verket tar fram en egen vägledande modell för planeringen av denna kontroll, och för att verksamheten delvis styrs av andra föreskrifter, se t.ex. Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2021:9) om planering av besiktning före och efter slakt. Offentlig kontroll enligt 18 a § livsmedelsförordningen och förordningen om kontroll vid export av livsmedel är av särskild karaktär och bedöms därmed inte passa att planeras enligt dessa föreskrifter.

2.5. Modellens delar

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar utgår ifrån principer i ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll”. Den är redan beslutad och bygger på att de aktiviteter företaget ägnar sig åt genererar poäng som kombinerat med verksamhetens omfattning resulterar i en kontrollfrekvens (besöksfrekvens). Resultatet blir således en kontrollfrekvens, inte som i dagens riskklassning ett

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

antal timmar. Det innebär att företag med få verksamheter kan vänta sig en lägre kontrollfrekvens än motsvarande med mer diversifierad verksamhet.

Modellen ger även en möjlighet till reduktion av kontrollfrekvensen samt individuella justeringar då Livsmedelsverket bedömer att det finns behov.

De anläggningar som har verksamheter inom både slakt och vilthantering samt integrerade verksamheter som styckning, köttprodukter med mera, kommer att få en kontrollfrekvens för slakten/vilthanteringen och en annan kontrollfrekvens för de integrerade verksamheterna som inte omfattas av den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar.

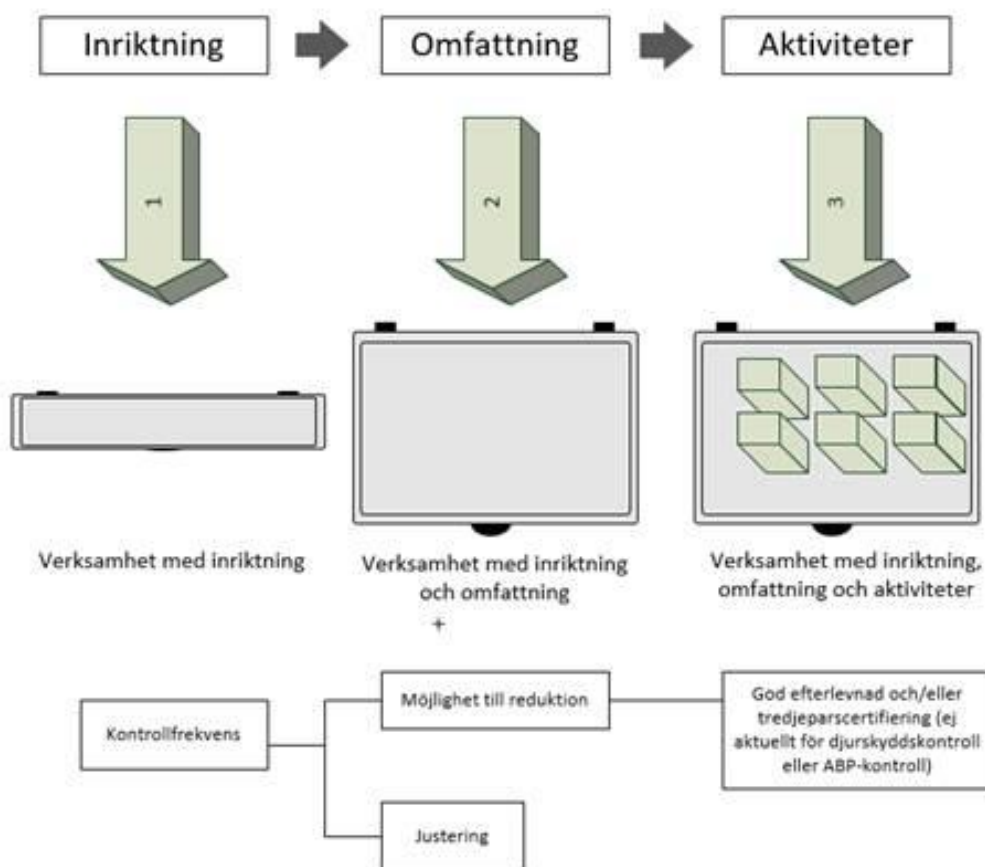
¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

2.5.1 Modellens uppbyggnad

Kontrollfrekvensen anges som det antal kontrolltillfällen per fem år som en verksamhet ska tilldelas och fastställs, som tidigare nämnts, utifrån verksamhetens

- inriktning,
- omfattning och
- aktiviteter.

Figur 1. Översiktlig illustration av modellen för fastställande av kontrollfrekvens på slakterier och vilthanteringsanläggningar.

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar utgår ifrån den inriktning och de aktiviteter som företaget är godkänt för. Det innebär att en aktivitet som inte aktivt används ger riskklassningspoäng så länge det ingår i slakteriets eller vilthanteringsanläggningens godkännande och omfattas då också av den kontroll som utförs. Modellen beskriver vad som behöver kontrolleras genom att de anläggningsbundna aktiviteterna ligger till grund för

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

kontrollfrekvensen. Däremot beskriver modellen inte hur kontrollen ska genomföras.

Exempel på aktiviteter kan vara slakt eller vilthantering av olika djurgrupper. Det kan också handla om att ett företag t.ex. driver servering eller försäljning till slutkund. För djurskyddskontrollen kan det handla om t.ex. uppstallning av olika djurgrupper och olika typer av bedövningsmetoder. För tabeller med samtliga aktiviteter se avsnitt 3.

Omfattning beräknas enligt följande storleksklasser för både livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggning, kontroll av djurskydd på slakteri och kontroll av ABP (utgående slaktkroppar i ton per år):

- Mikro (>0-10 ton)
- Mini (>10-100 ton)
- Liten (>100-1 000 ton)
- Mellan (>1 000-5 000 ton)
- Stor (>5 000-10 000 ton)
- Mycket stor (>10 000 ton)

2.5.2 Riktvärden för kontroll

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar ger en kontrollfrekvens. Varje kontrollbesök tar dock en viss tid att planera, genomföra och rapportera. För att Livsmedelsverket ska kunna uppskatta en del av resursbehovet och delvis budgetera kommande intäkter behövs det ett schabloniserat riktvärde för hur lång tid en genomsnittlig kontroll tar. Riktvärdet för kontrolltid ska på motsvarande sätt kunna användas av livsmedelsföretagaren för att skapa en förståelse för hur mycket kontroll som är rimlig.

Riktvärdet för kontrolltid behövs även vid jämförelse med dagens riskklassningsmodell och för fördjupade konsekvensanalyser.

De riktvärden som har tagits fram är inte styrande för kontrollens omfattning i det enskilda kontrolltillfället och kontrollerna kan ta både längre och kortare tid än riktvärdet anger.

Riktvärden för livsmedelskontroll på slakteri eller vilthanteringsanläggning

En livsmedelskontroll på slakteri eller vilthanteringsanläggning har följande riktvärden (förväntad tid för att utföra en kontroll där fet stil är det värde som används i beräkningar):

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

- Omfattning Mikro, Mini och Liten: 3-5 timmar
- Omfattning Mellan och Stor: 5-8 timmar
- Omfattning Mycket stor: 5-8 timmar

Riktvärden för djurskyddskontroll på slakteri

Från 2024 kommer Livsmedelsverket inte längre utföra djurskyddskontroller genom ”Enkla täta kontroller” (ETK). De kommer att ersättas med andra djurskyddskontroller på slakterier som har riktvärdet 1,5 timmar per kontroll oavsett företagets omfattning. Den normala tiden för en kontroll fördelas enligt följande:

- 1 timme kontroll på plats, variation 0,75-1 timme
- 0,5 timme förarbete och efterarbete, variation 0,5-0,75 timmar

Det kommer även framöver att vara möjligt att utföra djurskyddskontroll under bemanningstid i stor utsträckning. I hur stor utsträckning kommer variera mellan olika slakterier.

Riktvärden för kontroll av ABP på slakteri eller vilthanteringsanläggning

En ABP-kontroll har följande riktvärden (förväntad tid för att utföra en kontroll):

- Omfattning Mikro, Mini och Liten: 1 timme
- Omfattning Mellan, Stor och Mycket Stor: 2 timmar

Det kommer i viss utsträckning att vara möjligt att utföra kontrollen av ABP under bemanningstid där Livsmedelsverket har ständig närvaro vid slakt. I hur stor utsträckning kommer variera mellan olika slakterier.

2.5.3 Vad ingår i en kontroll?

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar ger ett beslut om hur ofta Livsmedelsverket ska utföra kontroller. Dessutom finns riktvärden för kontrolltid enligt avsnitt ovan. Varje kontroll består av flera olika delmoment som alla ingår i kontrolltiden. I kontrolltiden ingår tid för:

- förberedelser,
- genomförande av kontrollen, samt
- efterarbete.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Förberedelse av kontrollbesök

I förberedelsemomentet ingår sådan tid som är relaterad till förberedandet av den enskilda kontrollen, alltså sådant som är anläggningsbundet och som är relaterat till kontrollbesöket.

Som exempel kan nämnas: planering av kontrollen, granskning av verksamhetens historik, genomgång av tidigare kontrollresultat, förberedande av provtagningsmaterial samt liknande förberedelser.

Att omsätta det som framgår av kontrollmyndighetens kontrollplan till kontrollen av anläggningen ingår också i förberedelsemomentet. Det kan t.ex. handla om val av:

- vad som ska kontrolleras – vilken del av den planerade lagstiftning som myndigheten avser verifiera efterlevnaden av (artiklar, paragrafer i enlighet med kontrollplanen med mera),
- hur kontrollen ska genomföras – alltså val av kontrollmetod och kontrollteknik,
- var i anläggningen kontrollen ska genomföras – särskilt viktigt vid kontroll i stora anläggningar.

Genomförande av kontroll

I genomförande av kontroll ingår granskning, värdering och bedömning av faktiska omständigheter genom inspektion på plats i anläggningen, intervjuer med personal eller motsvarande. Här ingår också granskning av inskickade handlingar, kontroll av märkningsuppgifter eller spårbarhetsuppgifter. Utförande av kontroll utförs normalt på plats i livsmedelsföretagets lokaler men kan också helt eller delvis utföras på distans i de fall kontrollen av om lagstiftningen efterlevs kan göras på ett lika bra sätt på distans.

I genomförandemomentet ingår alla de uppgifter och aktiviteter som följer av ett kontrollbesök. Exempel på sådana moment är:

- inledning av kontroll,
- utredning/undersökning av om vald lagstiftning efterlevs,
- granskning av inlämnade uppgifter,
- värdering av det underlag och de iakttagelser som gjorts, och
- bedömning av om vald lagstiftningen efterlevs.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Efterarbete

Efter genomförande av kontroll följer efterarbetet. I efterarbetet ingår alltid diarieföring och rapportskrivning. Om avvikelser konstateras kan tiden för efterarbete komma att öka i förhållande till den planerade tiden för kontrollen vilket gör att den debiterade tiden för kontrollen ökar. Det kan gå åt tid till att utreda misstänkta avvikelser, vidta myndighetsåtgärder med anledning av avvikelser eller följa upp tidigare avvikelser. Utöver det så tar rapportskrivning ofta längre tid när avvikelser konstaterats.

Vad ingår inte i kontrolltiden?

Inläsning av lagstiftning eller annan kompetensutveckling ingår inte i förberedelsen för kontrollen eller riktvärdet för kontrolltid. Med inläsning menas till exempel att kontrollpersonal studerar/lär sig lagstiftningen, läsa på om hur olika processer normalt fungerar, risker om och med olika aktiviteter med mera. Sådan kunskap ingår i kompetensutveckling som inte ingår i kontrolltiden.

Uppföljande kontroller eller tid för att skriva beslut (exempelvis förelägganden och förbud) ingår inte i kontrollfrekvensen eller i riktvärdet för ordinarie kontrolltillfällen som riskklassningen omfattas av. För uppföljande kontroller eller beslut som följer tas det ut en timavgift för kontroll som tidigare inte var planerad.

Restid till och från kontrollerna ingår inte heller i kontrolltiden.

2.5.4 Reducering av kontrollfrekvens

I modellen för fastställande av kontrollfrekvens på slakterier och vilthanteringsanläggningar finns det två, av varandra oberoende, möjligheter att få reducerad kontrollfrekvens:

- genom förväntad god efterlevnad av lagstiftningen med hänsyn till tidigare resultat av offentlig kontroll och
- genom att verksamheten har giltigt certifikat från en relevant tredjepartscertifiering.

Villkoret för den tredjepartscertifiering som omfattas av modellen för fastställande av kontrollfrekvens på slakterier och vilthanteringsanläggningar är att standarden ska ha fokus på livsmedelssäkerhet och hygien. Om ett livsmedelsföretag kan visa upp att deras verksamhet har ett giltigt tredjepartscertifikat från någon av standarderna i Livsmedelsverkets förteckning på godkända tredjepartscertifikat för slaktverksamhet så ges möjlighet till

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

reduktion av kontrollfrekvens. Eftersom tredjepartscertifiering ofta är ett krav från dagligvaruhandeln så innebär det att merparten av de slakterier och vilthanteringsanläggningar som står under livsmedelsverkets kontroll väntas få reduktion av kontrollfrekvens för att de är tredjepartscertifierade.

Reduktion av kontrollfrekvens med anledning av god efterlevnad eller tredjepartscertifiering tillämpas för livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggning, men inte för djurskyddskontroller eller kontroller av ABP. Livsmedelsverket är inte behörig myndighet för dessa kontrollområden, det är andra kontrollmyndigheter som utför en del av denna kontroll.

2.5.5 Justering av kontrollfrekvens

Livsmedelsverket har i undantagsfall möjlighet att fatta beslut om avsteg från den kontrollfrekvens som genereras, när Livsmedelsverket bedömer att utfallet inte är rimligt för verksamheten i fråga. Justeringen kan både innebära en ökad kontrollfrekvens och en minskad kontrollfrekvens utifrån det som modellen genererat.

Beslut om justering av kontrollfrekvens ska vara lämplig och motiverad samt tillämpas likvärdigt för jämförbara verksamheter. Besluten bygger antingen på särskilda omständigheter för en grupp av livsmedelsföretag eller i undantagsfall på individuell bedömning av ett aktuellt företag. I de fall justering bygger på individuell bedömning av ett enskilt företag fattas beslutet av en chefsgrupp från Livsmedelsverkets kontrollverksamhet. Detta ska minska risken för att behandling och bedömning blir olika i olika delar av landet.

En anläggning kan i undantagsfall t.ex. få en för hög kontrollfrekvens i jämförelse med det kontrollbehov som finns i verksamheten. Ofta karaktäriseras en sådan verksamhet av en diversifierad verksamhet där många olika aktiviteter förekommer men med en begränsad produktionsvolym, till exempel då de olika aktiviteterna sker under olika säsonger eller utförs vid enstaka tillfällen. Eftersom modellen ger kontrollpoäng för varje aktivitet som bedrivs i en verksamhet så kan den sammanlagda poängen för dessa småskaliga verksamheter bli hög. I de fall Livsmedelsverket bedömer att kontrollfrekvensen blir för hög behöver den justeras ned till en rimlig frekvens. Målsättningen med justeringen är att verksamheten får den kontrollfrekvens som motsvarar kontrollbehovet.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

3. Beräkning av kontrollfrekvens

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar innehåller beräkningstabeller som redovisar hur den summerade poängen från aktiviteter tillsammans med viktningen mot verksamhetens omfattning, ger en riskklass. Dessutom finns tabeller som visar vilken kontrollfrekvens riskklassen motsvarar. Det finns tre beräkningstabeller framtagna. En för livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggning, en för djurskyddskontroll på slakteri och en för kontroll av ABP.

Även beräkningstabellerna i den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar bygger på ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll” som är beslutad och används för riskklassning av livsmedelsföretag i tidigare och senare led.

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar tar hänsyn till samtliga aktiviteter som bedrivs på slakteriet eller vilthanteringsanläggningen, inte bara den mest riskfyllda, och genererar en kontrollfrekvens som ska räcka till att samtliga delar kan kontrolleras i tillräcklig omfattning. Kontrollen blir då tillräcklig och riskbaserad för samtliga anläggningar som omfattas av modellen.

I avsnitten nedan presenteras listor med vilka omfattningar, inriktningar och aktiviteter som finns. Beräkningstabeller med poäng för olika aktiviteter och motsvarande kontrollbehov framgår också. Dessa parametrar ska kunna justeras om behov finns. T.ex. om ny riskvärdering tas fram för en aktivitet så att aktivitetens poäng behöver justeras eller om behov av att ta fram en ny aktivitet tillkommer.

Nedan följer avsnitt för beräkning av kontrollfrekvens för:

- Livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggning.
- Djurskyddskontroll på slakteri.
- ABP-kontroll på slakteri, vilthanteringsanläggning och integrerad styckningsverksamhet.

3.1 Kontrollfrekvens för livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggning

Beräkningstabellerna för livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggning utgår ifrån vilka aktiviteter som utförs som tillsammans

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

med omfattningen (slaktvolym) ger en kontrollfrekvens. Poäng ges utifrån de huvudaktiviteter och underaktiviteter som det aktuella slakteriet eller vilthanteringsanläggningen utför. Poängen summeras och avgör tillsammans med omfattningen vilken riskklass som slakteriet tillhör.

I de fall lagstiftningen bedöms efterlevas på ett bra sätt minskar kontrollfrekvensen med en kontroll per år och i de fall det finns en tredjepartscertifiering med ett giltigt certifikat så minskar kontrollfrekvensen med en kontroll per år. De båda sätten att få reduktion verkar oberoende av varandra.

Anläggningar som har både verksamheter med slakt eller vilthantering och andra integrerade verksamheter som styckning, köttprodukter med mera kommer att få en kontrollfrekvens för slakten/vilthanteringen och en annan kontrollfrekvens för kontroll av integrerade verksamheter.

3.1.1 Poäng och tabeller för riskklassning

För livsmedelskontroll på slakterier och vilthanteringsanläggningar finns det olika huvudaktiviteter och underaktiviteter, men de flesta slakterier eller vilthanteringsanläggningar omfattas bara av ett mindre antal av dessa. Många av aktiviteterna är specifika för vissa grupper av företag (exempelvis fjäderfäslakterier, renslakterier eller vilthanteringsanläggningar).

Huvudaktiviteter	Poäng
Slakt av nötkreatur och/eller hästdjur vid slakteri	11
Slakt av små idisslare (exklusive kalv) bl.a. get, får och lamm vid slakteri	10
Slakt av tamsvin vid slakteri	10
Slakt av strutsfåglar (ratiter) vid slakteri	8
Slakt av ren vid slakteri	8
Slakt av fjäderfä andra än strutsfåglar (ratiter) vid slakteri	8
Slakt av hardjur vid slakteri	8
Vilthantering storvilt	6
Vilthantering småvilt	6

Figur 2. Tabell för poäng som huvudaktiviteter ger.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Underaktivitet	Poäng
Slakt av nötkreatur under 12 månaders ålder	1
Slakt av nötkreatur, får eller get över 12 månaders ålder	7
Slakt av slaktkyckling (broiler)	8
Slakt av kalkoner, pärlhöns, ankor och gäss eller tamhöns andra än slaktkyckling	7
Slakt eller vilthantering av trikinbärande djur	3
Nödslakt av tama hov- och klövdjur utanför slakteri	1
Slakt på jordbruksanläggning av häst, svin eller nötkreatur andra än bison	2
Slakt av strutsfåglar och annat hägnat vilt samt bison på jordbruksanläggning eller ren på uppsamlingsplats	1
Slakt av strövren	1
Införsel från EES eller annan EU-medlems-stat (än Sverige) av nedlagt icke avhudat frilevande vilt till vilthanteringsanläggning	1
Användande av vatten som inte är av dricksvattenkvalitet (annat vatten)	2
Infrysning	1
Förpackning som ger förlängd hållbarhet av livsmedel	7
Styrning av andra anläggningar	5
Butik	1
Servering	1
Mobil delverksamhet	1

Figur 3. Tabell för poäng som underaktiviteter ger.

Poängen för alla aktuella huvudaktiviteter och underaktiviteter summeras. Den summerade poängen tillsammans med verksamhetens omfattning avgör vilken riskklass som är aktuell enligt tabellen nedan.

Kontroll av livsmedelsföretag (slakteri och vilthanteringsanläggning)								
Omfattning	0-7 p	8-14 p	15-21 p	22-28 p	29-35 p	36-42 p	43-49 p	>49 p
Mikro (0-10 ton)	SVL1	SVL1	SVL2	SVL2	SVL2	SVL2	SVL3	SVL3
Mini (10-100 ton)	SVL1	SVL2	SVL2	SVL3	SVL3	SVL4	SVL4	SVL5
Liten (100-1 000 ton)	SVL2	SVL2	SVL3	SVL4	SVL4	SVL5	SVL6	SVL7
Mellan (1 000-5 000 ton)	SVL4	SVL4	SVL4	SVL5	SVL6	SVL7	SVL8	SVL9
Stor (5 000-10 000 ton)	SVL5	SVL5	SVL6	SVL7	SVL8	SVL9	SVL10	SVL11
Mycket stor (>10 000 ton)	SVL6	SVL7	SVL8	SVL9	SVL10	SVL11	SVL12	SVL13

Figur 4. Tabell för att beräkna riskklass för livsmedelskontroll på slakteri och vilthanteringsanläggning.

Varje riskklass ger sedan en kontrollfrekvens enligt tabellen nedan. I tabellen framgår också riktvärden för kontrolltid som är anpassad utifrån företagets

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

storlek. Den lägsta möjliga kontrollfrekvensen är en kontroll per år efter reduktion för god regelefterlevnad och tredjepartscertifiering.

Kontroll av livsmedelsföretag (slakteri och vilthanteringsanläggning)				
Riskklass	Kontroller per 5 år	Kontroller per år	Kontrolltimmar per kontroll (riktvärde)	Kontrolltimmar per år (riktvärde)
SVL1	5	1	3	3
SVL2	10	2	3	6
SVL3	15	3	3	9
SVL4	20	4	3-5	12-20
SVL5	25	5	3-5	15-25
SVL6	30	6	3-8	18-48
SVL7	35	7	3-8	21-56
SVL8	40	8	5-8	40-64
SVL9	45	9	5-8	45-72
SVL10	50	10	5-8	50-80
SVL11	55	11	5-8	55-88
SVL12	60	12	8	96
SVL13	65	13	8	104

Figur 5. Tabell för att översätta riskklass till kontrollfrekvens och ungefär hur många kontrolltimmar det väntas motsvara.

3.1.2 Beräkningsexempel

Slakteri omfattning stor

Ett slakteri slaktar 7 500 ton per år och slakt sker av djurslagen nöt och svin. Ålder på nöt som slaktas kan vara både över 12 månader och under 12 månader. Det aktuella företaget har en tredjepartscertifiering som medger sänkt kontrollfrekvens. Vid tidigare års kontroller har det förekommit avvikelser som åtgärdats av företaget.

Poängen för huvudaktiviteter räknas samman enligt följande:

- Slakt av nötkreatur och/eller hästdjur vid slakteri – 11 poäng
- Slakt av tamsvin vid slakteri – 10 poäng

Poängen för underaktiviteter räknas samman enligt följande:

- Slakt av nötkreatur under 12 månaders ålder – 1 poäng
- Slakt av nötkreatur, får eller get över 12 månaders ålder – 7 poäng
- Slakt eller vilthantering av trikinbärande djur – 3 poäng

Detta ger tillsammans 32 poäng. Storleksklassen är stor (omfattning mellan 5 000 och 10 000 ton). Riskklassen blir därmed SVL8 vilket betyder 8 årliga kontroller.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Riktvärdet för kontrolltid vid en anläggning med omfattningen stor blir därmed ungefär 40 timmar per år innan reduktion av kontrollfrekvens.

Företaget i detta exempel har reduktion i kontrollfrekvens på grund av tredjepartscertifiering. Därmed blir den årliga kontrollfrekvensen 7 årliga kontroller. Riktvärdet för kontrolltid vid denna exempelanläggning med omfattningen stor blir därmed ungefär 35 timmar per år.

Slakteri omfattning mini

Ett slakteri slaktar 40 ton per år och slakt sker av djurslagen nöt och får. Ålder på nöt som slaktas är enbart över 12 månader. Slakteriet har en butik kopplad till anläggningen. Företaget har ingen tredjepartscertifiering. Vid tidigare års kontroller har inga avvikelser förekommit.

Poängen för huvudaktiviteter räknas samman enligt följande:

- Slakt av nötkreatur och/eller hästdjur vid slakteri – 11 poäng
- Slakt av små idisslare (exklusive kalv) bl.a. get, får och lamm vid slakteri – 10 poäng

Poängen för underaktiviteter räknas samman enligt följande:

- Slakt av nötkreatur, får eller get över 12 månaders ålder – 7 poäng
- Butik – 1 poäng

Detta ger tillsammans 29 poäng. Storleksklassen är mini (omfattning mellan 10 och 100 ton). Riskklassen blir därmed SVL3 vilket betyder 3 årliga kontroller. Riktvärdet för kontrolltid vid en anläggning med omfattningen mini blir därmed ungefär 9 timmar per år innan reduktion av kontrollfrekvens.

Företaget i detta exempel har reduktion i kontrollfrekvens på grund av god regelefterlevnad. Därmed blir den årliga kontrollfrekvensen 2 årliga kontroller. Riktvärdet för kontrolltid vid denna exempelanläggning med omfattningen mini blir därmed ungefär 6 timmar per år.

Vilthanteringsanläggning omfattning mikro

En vilthanteringsanläggning slaktar 8 ton per år och slakt sker av storvilt och småvilt. Bland de djurslag som slaktas inkluderas vildsvin.

Vilthanteringsanläggningen använder vatten som inte är av dricksvattenkvalitet. Företaget har en tredjepartscertifiering som reducerar kontrollfrekvensen. Vid tidigare års kontroller har avvikelser förekommit.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Poängen för huvudaktiviteter räknas samman enligt följande:

- Slakt storvilt – 6 poäng
- Slakt småvilt – 6 poäng

Poängen för underaktiviteter räknas samman enligt följande:

- Slakt eller vilthantering av trikinbärande djur – 3 poäng
- Användande av vatten som inte är av dricksvattenkvalitet (annat vatten) – 2 poäng

Detta ger tillsammans 17 poäng. Storleksklassen är mikro (omfattning mellan 0 och 10 ton). Riskklassen blir därmed SVL2 vilket betyder 2 årliga kontroller. Riktvärdet för kontrolltid vid en anläggning med omfattningen mikro blir därmed ungefär 6 timmar per år innan reduktion av kontrollfrekvens.

Företaget i detta exempel har reduktion i kontrollfrekvens på grund av tredjepartscertifiering. Därmed blir den årliga kontrollfrekvensen 1 årlig kontroll. Riktvärdet för kontrolltid vid denna exempelanläggning med omfattningen mikro blir därmed ungefär 3 timmar per år.

3.2 Kontrollfrekvenser för djurskyddskontroll på slakteri

Beräkningstabellerna för djurskyddskontroll på slakteri utgår ifrån vilka aktiviteter som utförs som tillsammans med omfattningen (slaktvolymen) ger en kontrollfrekvens för djurskydd.

Poäng ges utifrån de aktiviteter som det aktuella slakteriet utför. Samtliga aktiviteter som utförs ger 5 poäng vardera. Poängen summeras och avgör tillsammans med omfattningen vilken riskklass som slakteriet tillhör.

3.2.1 Poäng och tabeller för riskklassning

För djurskyddskontroll på slakterier finns det inga huvudaktiviteter som ger poäng, men olika underaktiviteter. De flesta slakterier omfattas bara av ett mindre antal av dessa.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Underaktiviteter	Poäng
Slakt på annat ställe än slakteri	5
Bedövning med bult	5
Bedövning med fri projektil	5
Elektrisk bedövning	5
Strömförande vattenbad	5
Gasbedövning	5
Slag mot huvudet som bedövningsmetod	5
Uppstallning över natt stora idisslare	5
Uppstallning över natt hästdjur	5
Uppstallning över natt av små idisslare	5
Uppstallning över natt av tamsvin	5
Uppstallning över natt av tama fjäderfän (ej struts)	5
Uppstallning över natt av hägnat vilt eller övernattning i slaktdjurshägn	5
Ingen annan slakt sker än på slakteri	0
Ingen uppstallning sker på slakteriet	0

Figur 6. Tabell för poäng som underaktiviteter ger.

Den summerade poängen för aktiviteterna ovan tillsammans med verksamhetens omfattning avgör vilken riskklass för djurskydd som är aktuell.

Djurskyddskontroll på slakteri			
Omfattning	0-19 p	20-29 p	30 > p
Mikro (0-10 ton)	DJS1	DJS1	DJS1
Mini (10-100 ton)	DJS1	DJS2	DJS2
Liten (100-1 000 ton)	DJS2	DJS3	DJS3
Mellan (1 000-5 000 ton)	DJS4	DJS5	DJS6
Stor (5 000-10 000 ton)	DJS6	DJS7	DJS8
Mycket stor (>10 000 ton)	DJS7	DJS8	DJS9

Figur 7. Tabell för att beräkna riskklass för djurskyddskontroller.

Varje riskklass ger sedan en kontrollfrekvens enligt tabellen nedan. I tabellen framgår också riktvärden för kontrolltid.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Djurskyddskontroll på slakteri				
Riskklass	Kontroller per 5 år	Kontroller per år	Kontrolltimmar per kontroll (riktvärde)	Kontrolltimmar per år (riktvärde)
DJS1	10	2	1,5	3,0
DJS2	25	5	1,5	7,5
DJS3	50	10	1,5	15,0
DJS4	75	15	1,5	22,5
DJS5	100	20	1,5	30,0
DJS6	125	25	1,5	37,5
DJS7	175	35	1,5	52,5
DJS8	200	40	1,5	60,0
DJS9	225	45	1,5	67,5

Figur 8. Tabell för att översätta riskklass till kontrollfrekvens och ungefär hur många kontrolltimmar det väntas motsvara.

3.2.2 Beräkningsexempel

Slakteri omfattning stor

Ett slakteri slaktar 7 500 ton per år och slakt sker av djurslagen nöt och svin. De bedövningsmetoder som används är bedövning med bult, gasbedövning och som reservmetod används bedövning med fri projektil. Uppstallning över natt utförs och ingen annan slakt sker än på slakteri. I detta exempel summeras poängen för följande aktiviteter:

- Bedövning med bult – 5 poäng
- Bedövning med fri projektil – 5 poäng
- Gasbedövning – 5 poäng
- Uppstallning över natt stora idisslare – 5 poäng
- Uppstallning över natt av tamsvin – 5 poäng
- Ingen annan slakt sker än på slakteri – 0 poäng

I detta exempel ges därmed 25 poäng. Storleksklassen är stor (omfattning mellan 5 000 och 10 000 ton) vilket ger riskklass DJS7. Den beräknade årliga kontrollfrekvensen för detta slakteri blir 35 årliga kontroller och med det riktvärde som används för djurskyddskontrollerna betyder det att kontrollen väntas ta ungefär 52,5 årliga timmar, som i det här fallet i stor utsträckning väntas kunna utföras under bemanningstid.

Slakteri omfattning mini

Ett slakteri slaktar 40 ton per år och slakt sker av djurslagen nöt och får. Den bedövningsmetod som används är bedövning med bult. Uppstallning över natt

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

utförs och ingen annan slakt än på slakteri sker. I detta exempel summeras poängen för följande aktiviteter:

- Bedövning med bult – 5 poäng
- Uppstallning över natt stora idisslare – 5 poäng
- Uppstallning över natt av små idisslare – 5 poäng
- Ingen annan slakt sker än på slakteri – 0 poäng

I detta exempel ges därmed 15 poäng. Storleksklassen är mini (omfattning mellan 10 och 100 ton) vilket ger riskklass DJS1. Den beräknade årliga kontrollfrekvensen för detta slakteri blir 2 årliga kontroller och med det riktvärde som används för djurskyddskontrollerna betyder det att kontrollen väntas ta ungefär 3 årliga timmar, som i det här fallet i viss utsträckning väntas kunna utföras under bemanningstid.

3.3 Kontrollfrekvenser för kontroll av ABP

Den redan beslutade modellen ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll” omfattar inte ABP-kontroll på integrerade styckningsanläggningar. Därför omfattas även riskklassningen av ABP-kontroll på integrerade styckningsanläggningar av den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar.

Beräkningstabellerna för ABP både på slakt och vilthantering samt i styckningsverksamheten utgår ifrån vilka aktiviteter som utförs som tillsammans med omfattningen (slaktvolymen) ger en kontrollfrekvens för ABP.

Poäng ges utifrån de aktiviteter som det aktuella slakteriet eller vilthanteringsanläggningen utför. Aktiviteter som utförs ger 10 eller 0 poäng vardera. Poängen summeras och avgör tillsammans med omfattningen vilken riskklass som slakteriet tillhör.

3.3.1 Poäng och tabeller för riskklassning på slakt och vilthantering

För ABP-kontroller på slakt och vilthantering finns det inga huvudaktiviteter som ger poäng, men några underaktiviteter.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Underaktiviteter	Poäng
ABP sorteras bara i en kategori	0
ABP sorteras i mer än en kategori	10
ABP tas om hand på flera olika sätt/för olika användningsområden	10
SRM-hantering (specificerat riskmaterial) nöt, får eller get över 12 månader	10

Figur 9. Tabell för poäng som underaktiviteter ger.

Den summerade poängen för aktiviteterna ovan tillsammans med verksamhetens omfattning avgör vilken riskklass för ABP-kontroll som är aktuell.

Animaliska biprodukter (slakteri och vilthanteringsanläggning)				
Omfattning	0 poäng	10 poäng	20 poäng	30 poäng
Mikro (0-10 ton)	AVS1	AVS2	AVS3	AVS4
Mini (10-100 ton)	AVS2	AVS3	AVS4	AVS5
Liten (100-1 000 ton)	AVS3	AVS4	AVS5	AVS6
Mellan (1 000-5 000 ton)	AVS4	AVS5	AVS6	AVS7
Stor (5 000-10 000 ton)	AVS5	AVS6	AVS7	AVS8
Mycket stor (>10 000 ton)	AVS6	AVS7	AVS8	AVS9

Figur 10. Tabell för att beräkna riskklass för ABP-kontroller på slakteri och vilthanteringsanläggning.

Varje riskklass ger sedan en kontrollfrekvens enligt tabellen nedan. I tabellen framgår också riktvärden för kontrolltid.

Animaliska biprodukter (slakteri och vilthanteringsanläggning)				
Riskklass	Kontroller per 5 år	Kontroller per år	Kontrolltimmar per kontroll (riktvärde)	Kontrolltimmar per år (riktvärde)
AVS1	5	1	1	1
AVS2	5	1	1	1
AVS3	10	2	1	2
AVS4	15	3	1-2	3-6
AVS5	20	4	1-2	4-8
AVS6	25	5	1-2	5-10
AVS7	30	6	2	12
AVS8	35	7	2	14
AVS9	40	8	2	16

Figur 11. Tabell för att översätta riskklass till kontrollfrekvens och ungefär hur många kontrolltimmar det väntas motsvara.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

3.3.2 Beräkningsexempel på slakt och vilthantering

Slakteri omfattning stor

Ett slakteri slaktar nötkreatur och svin och har en slaktvolym som motsvarar 7 500 ton per år. Detta slakteri slaktar nöt över 12 månader och har därför SRM-hantering och de sorterar ABP i fler än en kategori. ABP tas inte om hand på flera olika sätt/för olika användningsområden.

Poängen för underaktiviteterna räknas samman enligt följande:

- ABP sorteras i mer än en kategori – 10 poäng
- SRM-hantering (specificerat riskmaterial) nöt, får eller get över 12 månader – 10 poäng

I detta exempel ges därmed 20 poäng. Storleksklassen är stor (omfattningen mellan 5 000 och 10 000 ton) vilket ger riskklass AVS7. Den beräknade årliga kontrollfrekvensen för detta slakteri blir 6 årliga kontroller. Med det riktvärde som används för kontrollerna betyder det att kontrollen väntas ta ungefär 12 årliga timmar, som i detta fall i viss utsträckning väntas kunna utföras under bemanningstid.

Slakteri omfattning mini

Ett slakteri slaktar nötkreatur och får har en slaktvolym som motsvarar 40 ton per år. Detta slakteri slaktar nöt och får över 12 månader och har därför SRM-hantering och de sorterar all ABP i samma kategori.

Poängen för underaktiviteterna räknas samman enligt följande:

- ABP sorteras bara i en kategori – 0 poäng
- SRM-hantering (specificerat riskmaterial) nöt, får eller get över 12 månader – 10 poäng

I detta exempel ges därmed 10 poäng. Storleksklassen är mini (omfattningen mellan 10 och 100 ton) vilket ger riskklass AVS3. Den beräknade årliga kontrollfrekvensen för detta slakteri blir 2 årliga kontroller. Med det riktvärde som används för kontrollerna betyder det att kontrollen väntas ta ungefär 2 årliga timmar.

Vilthanteringsanläggning omfattning mikro

En vilthanteringsanläggning slaktar storvilt och småvilt och har en slaktvolym som motsvarar 8 ton per år. De sorterar all ABP i samma kategori.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Poängen för underaktiviteterna räknas samman enligt följande:

- ABP sorteras bara i en kategori – 0 poäng

I detta exempel får företaget inga poäng. Storleksklassen är mikro (omfattningen mellan 0 och 10 ton) vilket ger riskklass AVS1. Den beräknade årliga kontrollfrekvensen för detta slakteri blir 1 årlig kontroll. Med det riktvärde som används för kontrollerna betyder det att kontrollen väntas ta ungefär 1 årlig timme.

3.3.3 Poäng och tabeller för riskklassning på integrerad styckningsverksamhet

För ABP-kontroller på integrerad styckningsverksamhet gäller samma underaktiviteter och poängsättning som vid slakt och vilthantering.

Underaktiviteter	Poäng
ABP sorteras bara i en kategori	0
ABP sorteras i mer än en kategori	10
ABP tas om hand på flera olika sätt/för olika användningsområden	10
SRM-hantering (specificerat riskmaterial) nöt, får eller get över 12 månader	10

Figur 12. Tabell för poäng som underaktiviteter ger.

Den summerade poängen för aktiviteterna ovan tillsammans med styckningsverksamhetens omfattning avgör vilken riskklass för ABP-kontroll som är aktuell för den integrerade styckningsverksamheten. Omfattningstabellen för ABP-kontroll i styckningsverksamheten är densamma som i den redan beslutade modellen ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll”.

Animaliska biprodukter (styckning integrerad verksamhet)				
Omfattning	0 poäng	10 poäng	20 poäng	30 poäng
Mikro (0-10 ton)	AST1	AST2	AST3	AST4
Liten (10-100 ton)	AST2	AST3	AST4	AST5
Mellan (100-10 000 ton)	AST3	AST4	AST5	AST6
Stor (>10 000 ton)	AST4	AST5	AST6	AST7

Figur 13. Tabell för att beräkna riskklass för ABP-kontroller på styckningsanläggning.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Varje riskklass ger sedan en kontrollfrekvens enligt tabellen nedan. I tabellen framgår också riktvärden för kontrolltid.

Animaliska biprodukter (styckningsanläggning)				
Riskklass	Kontroller per 5 år	Kontroller per år	Kontrolltimmar per kontroll (riktvärde)	Kontrolltimmar per år (riktvärde)
AST1	5	1	1	1
AST2	5	1	1	1
AST3	5	1	1-2	1-2
AST4	10	2	1-2	2-4
AST5	10	2	1-2	2-4
AST6	10	2	1-2	2-4
AST7	15	3	2	6

Figur 14. Tabell för att översätta riskklass till kontrollfrekvens och ungefär hur många kontrolltimmar det väntas motsvara.

3.3.4 Beräkningsexempel på integrerad styckningsverksamhet

Slakteri omfattning stor

Slakteriet styckar även nöt och den årliga volymen som styckas är 5 000 ton. ABP-sorteras i mer än en kategori, men ingen SRM-hantering förekommer för styckningsanläggningen och ABP tas inte om hand på flera olika sätt/för olika användningsområden.

Poängen för underaktiviteterna räknas samman enligt följande:

- ABP sorteras i mer än en kategori – 10 poäng

I detta exempel ges därmed 10 poäng. Storleksklassen är mellan (omfattning mellan 100 och 10 000 ton) vilket ger riskklass AST4. Den beräknade årliga kontrollfrekvensen för ABP-kontroll på den integrerade styckningsverksamheten blir 2 årliga kontroller. Med det riktvärde som används för kontrollerna betyder det att kontrollen väntas ta ungefär 4 årliga timmar.

Vilthanteringsanläggning omfattning mikro

Vilthanteringsanläggningen styckar även vilt och den årliga volymen som styckas är 2 ton. ABP-sorteras i samma kategori.

Poängen för underaktiviteterna räknas samman enligt följande:

- ABP sorteras bara i en kategori – 0 poäng

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

I detta exempel får företaget inga poäng. Storleksklassen är mikro (omfattning mellan 0 och 10 ton) vilket ger riskklass AST1. Den beräknade årliga kontrollfrekvensen för ABP-kontroll på den integrerade styckningsverksamheten blir 1 årlig kontroll. Med det riktvärde som används för kontrollerna betyder det att kontrollen vänts ta ungefär 1 årlig timme.

3.4 Exempel på summering av årlig kontroll

I detta avsnitt visas exempel då den årliga kontrollfrekvensen summeras för livsmedelskontroll, djurskyddskontroll och ABP-kontroll. Aktuella exempel i avsnitten ovan har använts enligt nedan.

3.4.1 Exempel - slakteri omfattning stor

Ett slakteri slaktar 7 500 ton per år och slakt sker av djurslagen nöt och svin. Ålder på nöt som slaktas kan vara både över 12 månader och under 12 månader. Det aktuella företaget har en tredjepartscertifiering som medger sänkt kontrollfrekvens. Vid tidigare års kontroller har det förekommit avvikelser som åtgärdats av företaget.

De bedövningsmetoder som används är bedövning med bult, gasbedövning och som reservmetod används bedövning med fri projektil. Uppstallning över natt utförs och ingen annan slakt sker än på slakteri.

Eftersom slakteriet slaktar nöt över 12 månader förekommer SRM-hantering och de sorterar ABP i fler än en kategori. ABP tas inte om hand på flera olika sätt/för olika användningsområden.

Slakteriet styckar även nöt och den årliga volymen som styckas är 5 000 ton. ABP-sorteras även här i mer än en kategori, men ingen SRM-hantering förekommer för styckningsanläggningen och ABP tas inte om hand på flera olika sätt/för olika användningsområden.

Kontrollfrekvens och ungefärlig kontrolltid för de olika inriktningarna ser ut enligt följande (för beräkningar, se avsnitt ovan).

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Inriktning	Kontroller per 5 år	Kontroller per år	Kontrolltimmar per år (riktvärde)
Livsmedelskontroll (slakt och vilthantering)	40	8	40
Djurskyddskontroll	175	35	52,5
ABP-kontroll (slakt och vilthantering)	30	6	12
ABP-kontroll (integrerad styckningsverksamhet)	10	2	4
Totalt			108,5

Figur 15. Tabell för att visa kontrollfrekvens av de olika delar som den föreslagna riskklassningsmodellen ger

Slakteriet har reduktion i kontrollfrekvens på grund av tredjepartscertifiering. Därmed blir den årliga kontrollfrekvensen för livsmedelskontroll 7 årliga kontroller och riktvärdet för dessa kontroller 35 timmar per år, vilket ger en total uppskattad kontrolltid på ungefär 103,5 timmar per år.

3.4.2 Exempel - slakteri omfattning mini

Ett slakteri slaktar 40 ton per år och slakt sker av djurslagen nöt och får. Ålder på nöt som slaktas är enbart över 12 månader. Slakteriet har en butik kopplad till anläggningen. Företaget har ingen tredjepartscertifiering. Vid tidigare års kontroller har inga avvikelser förekommit.

Den bedövningsmetod som används är bedövning med bult. Uppstallning över natt utförs och ingen annan slakt sker än på slakteri.

Detta slakteri slaktar nöt och får över 12 månader och har därför SRM-hantering och de sorterar all ABP i samma kategori.

Slakteriet har ingen styckningsverksamhet.

Kontrollfrekvens och ungefärlig kontrolltid för de olika inriktningarna ser ut enligt följande (för beräkningar, se avsnitt ovan).

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Inriktning	Kontroller per 5 år	Kontroller per år	Kontrolltimmar per år (riktvärde)
Livsmedelskontroll (slakt och vilthantering)	15	3	9
Djurskyddskontroll	10	2	3
ABP-kontroll (slakt och vilthantering)	10	2	2
Totalt			14

Figur 16. Tabell för att visa kontrollfrekvens av de olika delar som den föreslagna riskklassningsmodellen ger

Slakteriet har reduktion i kontrollfrekvens på grund av god regelefterlevnad. Därmed blir den årliga kontrollfrekvensen för livsmedelskontroll 2 årliga kontroller och riktvärdet för dessa kontroller 6 timmar per år, vilket ger en total uppskattad kontrolltid på ungefär 11 timmar per år.

3.4.3 Exempel - vilthanteringsanläggning omfattning mikro

En vilthanteringsanläggning slaktar 8 ton per år och slakt sker av storvilt och småvilt. Bland de djurslag som slaktas inkluderas vildsvin.

Vilthanteringsanläggningen använder vatten som inte är av dricksvattenkvalitet. Företaget har en tredjepartscertifiering som reducerar kontrollfrekvensen. Vid tidigare års kontroller har avvikelser förekommit.

All ABP sorteras i samma kategori.

Vilthanteringsanläggningen styckar även vilt och den årliga volymen som styckas är 2 ton. Även i styckningsverksamheten sorteras all ABP i samma kategori.

Kontrollfrekvens och ungefärlig kontrolltid för de olika inriktningarna ser ut enligt följande (för beräkningar, se avsnitt ovan).

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Inriktning	Kontroller per 5 år	Kontroller per år	Kontrolltimmar per år (riktvärde)
Livsmedelskontroll (slakt och vilthantering)	10	2	6
ABP-kontroll (slakt och vilthantering)	5	1	1
ABP-kontroll (integrerad styckningsverksamhet)	5	1	1
Totalt			8

Figur 17. Tabell för att visa kontrollfrekvens av de olika delar som den föreslagna riskklassningsmodellen ger

Slakteriet har reduktion i kontrollfrekvens på grund av tredjepartscertifiering. Därmed blir den årliga kontrollfrekvensen för livsmedelskontroll 1 årlig kontroll och riktvärdet för denna kontroll 3 timmar per år, vilket ger en total uppskattad kontrolltid på ungefär 5 timmar per år.

4. Alternativa lösningar och effekter av att inte införa förslaget

Alternativa lösningar skulle kunna finnas, men Livsmedelsverket gör bedömningen att en riskklassningsmodell för slakterier och vilthanteringsanläggningar bör bygga på "Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll" som redan är beslutad. Därmed kan Livsmedelsverket inte se några bättre alternativa lösningar som skiljer sig nämnvärt från förslaget som remitteras.

Om inte den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar införs kommer riskklassningen att göras utifrån nuvarande parametrar. Den föreslagna modellen tar i större utsträckning hänsyn till fler typer av risker än den nuvarande riskklassningsmodellen och är mer likvärdig. Dessutom tar den föreslagna riskklassningsmodellen höjd för den lagstiftning som behöver kontrolleras i samband med slakt, t.ex. handelsnormer, dokumentkontroller m.m. Detta saknas i nuvarande riskklassningsmodell.

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar tar även hänsyn till om det finns en tredjepartscertifiering som kontrollerar efterlevnad av livsmedelslagstiftningen. Detta ger reduktion i kontrollfrekvens. Nuvarande riskklassningsmodellen tar inte hänsyn till om det finns tredjepartscertifiering.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

5. Bedömning om riskklassningen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Riskklassningsmodellen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Det stämmer också överens med regleringsbrevet från 2017 där Livsmedelsverket fick i uppdrag att genomföra en översyn av riskklassningsmodellen och vid behov justera den. Mer kontroll i tidigare led harmoniserar bättre med hur andra medlemsländer i EU har sin kontroll fördelad. Många medlemsländer har större del av sin kontroll i tidigare led och mindre kontroll i senare led än vad Sverige har med nuvarande riskklassningsmodell.

6. Tidsplan

Modellen för fastställande av kontrollfrekvens för slakterier och vilthanteringsanläggningar är planerad att införas från 1 januari 2024. Inkomna synpunkter på remissen omhändertas under september.

7. Konsekvenser för företag

7.1 Kostnader för företag som omfattas

”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll” som är beslutad bygger på att minska kontrollen i sista led något, och öka den för vissa verksamheter i tidigare led för att få kontrollen effektivare och mer ändamålsenlig. Fler problem kan förhoppningsvis upptäckas tidigare i livsmedelskedjan vilket gör större nytta för både för företag och för ett större antal slutkonsumenter. Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar bygger på samma resonemang.

Under våren 2023 genomfördes en pilotstudie av en första version av den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar. Efter pilotstudien minskades kontrollomfattningen för ABP hos framförallt små anläggningar. Pilotstudien exkluderade djurskyddskontrollerna som inte är jämförbara med nuvarande riskklassning (se avsnitt nedan). I beräkningarna från pilotstudien konstaterades att vi både har företag som får en ökning av riskklassad kontrolltid och företag som får en minskning av riskklassad kontrolltid. Totalt sett ökade kontrolltiden något, vilket väntas vara representativt för hur det ser ut för de slakterier och vilthanteringsanläggningar som finns i Sverige.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Kostnaden för kontrollen är tänkt att som nu debiteras i efterhand baserat på det antal timmar som lagts ned. Hur kostnaderna för företagen totalt sett påverkas är svårt att bedöma i dagsläget. Livsmedelsverket behöver få in underlag för riskklassningen från alla slakterier och vilthanteringsanläggningar. Det är också svårt att bedöma hur mycket av kontrollerna som kan genomföras på bemanningstid då det påverkas av förhållandena på respektive anläggning. Kontroller på ordinarie bemanningstid medför ingen extra debitering då motsvarande bemanningstid inte debiteras. För enskilda företag kan modellen medföra ökning i kontrolltid och därmed kostnad och för andra företag kan den medföra minskad kontrolltid och därmed lägre kostnad jämfört mot dagens riskklassningssystem.

7.1.1 Kostnader för djurskyddskontroller

Från 2024 kommer Livsmedelsverket inte längre utföra djurskyddskontroller genom ”Enkla täta kontroller” (ETK), vilket ger ett behov av en ny riskklassning för djurskyddskontroller. ETK:erna infördes som ett sätt att försöka effektivisera arbetstiden och minska kostnader för kontrollen. Från och med 2024 ersätts ETK:erna med andra djurskyddskontroller som omfattas av den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar.

Detta innebär att djurskyddskontrollerna i den föreslagna modellen inte är jämförbar med dagens riskklassningsmodell. Kontrollerna har ett riktvärde på 1,5 timmar per kontroll och är anpassade för att i stor utsträckning kunna utföras under bemanningstid, likt ETK:erna. I hur stor utsträckning kommer variera mellan olika slakterier, då det finns skillnader i förutsättningar vid olika slakterier. Djurskyddskontrollen bedöms dock kunna genomföras inom bemanningstid vid de flesta slakterier. Djurskyddskontroll som kan utföras inom bemanningstid medför ingen extra debitering då motsvarande bemanningstid inte debiteras. Livsmedelsverkets bedömning är därför att kostnader endast ökar marginellt med anledning av djurskyddskontrollerna för alla företag som helhet.

7.1.2 Administrativa kostnader

Den administrativa bördan för varje enskilt företag bedöms vara relativt oförändrad efter den första omklassningen. Det är mer omfattande uppgifter som efterfrågas i den föreslagna riskklassningsmodellen än i nuvarande riskklassningsmodell, men företagen kommer enbart behöva redovisa förändringar. För livsmedelsverket är det en prioriterad fråga att hålla nere den

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

administrativa bördan för företagen så mycket som möjligt. Därför kommer mallar och frågor även anpassas för varje företag individuellt så att bara uppgifter som är aktuella utifrån det aktuella företagets godkännande efterfrågas.

7.1.3 Övriga kostnader

Införandet av den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar medför inte några andra kostnader.

7.2 Omklassning till ny riskklassningsmodell

I samband med omklassning av befintliga verksamheter enligt modellen för fastställande av kontrollfrekvens för slakterier och vilthanteringsanläggningar kommer företagen behöva avsätta lite tid för att lämna uppgifter. Företagen behöver ange mer detaljerad information om sin verksamhet till Livsmedelsverket än vad som krävs för dagens riskklassning. Uppgifterna kommer att tas in vid ett tillfälle under år 2023. Därefter kommer företagen att precis som med nuvarande riskklassningsmodell att årligen lämna in uppgifter om förändringar.

Företagen är skyldiga att bistå kontrollmyndigheten med information som myndigheten behöver för att kunna riskklassa verksamheten. Livsmedelsverket gör dock bedömningen att det inte innebär någon stor administrativ börda för företagen då uppgifterna dels bör vara lätta att ta fram och dels för att företagen redan lämnar stora delar av dessa uppgifter till kontrollmyndigheten eftersom de är nödvändiga i samband med utförandet av kontroll.

Det är även företagen som, när kontrollmyndigheten begär in uppgifterna, ansvarar för att visa upp ett giltigt certifikat för kontrollmyndigheten för att kunna få reducerad kontrollfrekvens genom tredjepartscertifiering.

7.3 God efterlevnad

Nuvarande riskklassningsmodell ger i många fall omotiverat hög kontrollfrekvens för vissa företag och omotiverat låg kontrollfrekvens för andra företag, sett ur ett riskperspektiv. Den ger både stor reduktion av kontrolltid för god efterlevnad och stor ökning av kontrolltid för bristande efterlevnad för företag med mycket kontrolltid. I båda fallen bedöms det vara större skillnader än vad som är motiverat ur ett riskperspektiv.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar ger möjlighet till reduktion av kontrollfrekvens. Reduktionen är mindre och bedöms mer relevant än reduktionen som A-klass i nuvarande modell ger.

Den föreslagna modellen saknar dock en motsvarighet till det som tidigare kallats för C-klass eller förstärkt kontroll för mindre god regelefterlevnad. Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar ger dock en möjlighet till att fatta beslut om förstärkt kontrollfrekvens om anläggningen exempelvis har många förelägganden.

8. Påverkan på konkurrensförhållandena för företagen

Att den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar bygger på den beslutade modellen ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll” bidrar till att göra kontrollfrekvensen likriktad. Att den föreslagna modellen tar hänsyn till om det finns en tredjepartscertifiering som kontrollerar delar av livsmedelslagstiftningen är också logiskt ur ett riskperspektiv.

Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar minskar inte kontrolltiden för företag med god regelefterlevnad i lika stor utsträckning som A-klassning i nuvarande riskklassningsmodell. Den ökar inte heller kontrollfrekvensen för företag med mindre god regelefterlevnad på det sätt som C-klassning i nuvarande riskklassningsmodell gör. Detta gör att enskilda kontrollresultat inte har lika stor ekonomisk påverkan för företagen som nuvarande riskklassningsmodell har där enskilda kontroller kan avgöra om ett företag kan ändra sin erfarenhetsklassning.

9. Beskrivning om särskild hänsyn tas för små företag

Den beslutade modellen ”Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll” syftar till att kontrollen fokuseras på verksamheter tidigt i leveranskedjan i större utsträckning än dagens modell. Detta innebär att livsmedelsföretag i senare led ofta får mindre kontrolltid samtidigt som många livsmedelsföretag i tidigare led får mer kontrolltid. Den föreslagna modellen för slakterier och vilthanteringsanläggningar bygger på samma principer. Samtidigt så ser Livsmedelsverkets beräkningar ut att ge en relativt liten skillnad totalt sett jämfört mot nuvarande riskklassningsmodell för de slakterier och vilthanteringsanläggningar som står under livsmedelsverkets

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

kontroll. För enskilda företag förekommer både ökning och minskning i kontrollomfattning. Ofta är det motiverat sett till kontrollbehov, men det finns trots det ett behov att ta särskild hänsyn till små företag.

Riskklassningsmodellen riskerar att ge för hög kontrollfrekvens för små livsmedelsföretag som bedriver många olika aktiviteter som sammantaget ger höga aktivitetspoäng, men som har en relativt liten omfattning. I dessa fall finns det möjlighet att justera ned kontrollfrekvensen. Det finns även risk att företag som har få aktiviteter men stor volym och med nuvarande riskklassningsmodell har förstärkt kontrolltid med anledning av att de är C-klassade får en stor minskning av kontrollfrekvens jämfört mot idag. I de fallen kan livsmedelsverket justera upp kontrollfrekvensen så att det är rimligt ur ett riskperspektiv.

I de fall Livsmedelsverket bedömer att justeringar är aktuellt tas särskild hänsyn till små företag för att förhindra stora ökning jämfört mot dagens riskklassningsmodell.

10. Påverkan för konsumenter

Livsmedelsverket har inget faktiskt underlag från till exempel en undersökning om vad konsumenterna förväntar sig. Syftet med livsmedelskontrollen är att konsumenterna ska kunna lita på att de köper säkra livsmedel och får korrekt information om de livsmedel de köper. Den nya modellen ska därför ge förutsättningar för att den offentliga kontrollen utförs regelbundet och med lämplig riskbaserad frekvens och styra kontrollen dit den har störst effekt.

11. Effekter för kontrollmyndigheter

11.1 Livsmedelsverket

För Livsmedelsverket blir den administrativa bördan något högre initialt när slakterier och vilthanteringsanläggningar ska omklassas till den föreslagna modellen. Därefter är bedömningen att den administrativa bördan inte påverkas nämnvärt.

Det är viktigt för Livsmedelsverket att kontinuerligt arbeta med effektiviteten i kontrollen och att kunna genomföra den riskklassade kontrollen inom den ordinarie bemanningstiden i så stor utsträckning som möjligt med bibehållen kvalitet.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

11.2 Jordbruksverket

För Jordbruksverket medför inte förslaget några direkta konsekvenser, men eftersom jordbruksverket är central myndighet för både kontroll av djurskydd och kontroll av animaliska biprodukter efterfrågas särskilt synpunkter på de delar av riskklassningsmodellen som gäller kontroll av djurskydd och kontroll av animaliska biprodukter.

11.3 Kommuner

Förslaget om ändrad riskklassning för slakterier och vilthanteringsanläggningar väntas inte ha några direkta konsekvenser för kommunala kontrollmyndigheter. Att kontrollen på slakteri och vilthanteringsanläggningar bygger på den beslutade modellen "Livsmedelsverkets modell för fastställande av kontrollfrekvens för regelbunden riskbaserad kontroll" gör att det finns ett samband mellan hela kontrollen i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan och detta möjliggör för all kontroll att upptäcka hälsorisker och informationsbrister tidigare i kontrollkedjan.

Detta väntas ha positiv påverkan på företag längre fram i livsmedelskedjan och därmed även den kontroll som kommunerna utför. Den föreslagna riskklassningsmodellen tar bättre hänsyn till de risker som parallella flöden, olika processer ger, vilket också gynnar företag och livsmedelssäkerheten längre fram i livsmedelskedjan. Av samma anledning är det positivt att andra risker än mikrobiologiska risker i större utsträckning har tagits hänsyn till i den föreslagna riskklassningen.

11.4 Länsstyrelser

För länsstyrelserna har framförallt djurskyddskontrollerna betydelse eftersom både Livsmedelsverket och Länsstyrelserna utför djurskyddskontroll på slakterier. Den stora förändringen som riskklassningen av djurskydd betyder för länsstyrelserna är att varje djurskyddskontroll kommer att följas av en tillhörande kontrollrapport till skillnad från idag.

Livsmedelsverket önskar därför särskilt synpunkter på den del av förslaget som omfattar riskklassning av djurskyddskontrollerna från länsstyrelserna.

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787

Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket

Petter Jonsson, Enhetschef, 018-17 57 87

Johanna Gifting, Enhetschef, 018-17 43 44

Linda Lundberg, Verksamhetscontroller, 018-17 43 82

Cathrine Domeij, Veterinärinspektör, 018-17 43 35

¹Avgifter i livsmedelskontrollen - Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

²Livsmedelsverkets översyn av riskklassningsmodell för livsmedelskontroll, Dnr 2018/00787